

Amenxotep IV (Exnaton, 1419—1400), Tutanhamon (1400—1392), Xoremxeb (14-asr oʻrtalari). 19-sulola (1342—1206): Seti I (1337—1317), Ramses II (1290—1224). 20-sulola (1204—1085): Ramses IV (1204—1180), Ramses XII (1112—1070). Soʻnggi podsholik (miloddan avvalgi 11—4-asrlar). 21-sulola (1085—950): Xerixor (Fiva), Smendes (Tanis) (1035—1054). 22-(liviyalik) sulola (950-730): Sheshoik (950-929). Osorkon I (929-893), Takelot 1 (893-870), Osorkon II (870—847), Sheshoik III (823-772). 23-sulola (817-730): Pe-dubast (817—763), Sheshoik IV (763—757). 24sulola (730—715): Bokxoris (720 — 715). 25-(nubiyalar) sulola (751-656): Pianxi (751-716), Shabaka (716-701), Shabataka (701-689), Taharka (689—663), Tanutamon (663—656). 26- saia (sulola) (663 — 525): Psammetix I (663—610), Nexo II (610-594), Psammetix II (594—588), Apriy (588-569), Yaxmos II (569-525). 27-(forelar) sulola (525—404, yana q. Axomaniylar), 28sulola (404—398). 29sulola (398—378). 30sulola (378—341). 31- (forelar) sulola (341—322, yana q. Axomaniylar).

Umuman olganda qadimgi Misr tarixi uzoq yillik tarixni qamrab olib ilk sivilizatsiya makonlaridan biri hisoblanadi. Bu davrlarda Misrda ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy jarayonlar kechib rivojlanish tarqqiyoti amalga oshirilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati:

1. Raximov, Muhammadjon Mavrulov, Abduxalil. OʻzME. Birinchi jild. Toshkent, 2000-yil. B.89
2. Turayev B. A, Qadimgi Sharq tarixi, T., 1956, B.28
3. Matye M, Yegipetskaya literatura, t. I, M., 1920. E. B.112
4. Kabirov. A, Qadimgi Sharq tarixi, Toshkent, Tafakkur nshriyoti., 2016. B.35.

MADANIYAT TUSHUNCHASINING RIVOJLANISHIGA TURLI YONDASHUVLAR TAHLILI

Raimov S.S.

Oʻzbekiston Milliy universiteti harbiy tayyorgarlik oʻquv markazi umumqoʻshin tayyorgarlik sikli oʻqituvchisi

Annotatsiya. Maqolada madaniyat tushunchasi mazmuni, oʻziga xos xususiyatlari, tarixiy rivojlanish aspektlari va soha olimlarining turli yondashuvlari tahlili yoritilgan.

Kalit soʻzlar: xavsizlik, madaniyat, antik madaniyat, oʻzbek madaniyati, mehnat madaniyati, badiiy madaniyat, turmush madaniyati xavfsizlik madaniyati.

Madaniyat falsafiy, pedagogik va psixologik kategoriya sifatida har xil maʼnolarga ega. Taʼrifining toʻgʻriligiga ilmiy va pedagogik adabiyotlarda katta eʼtibor beriladi. Kontseptual va terminologik tahlil qilish tajribasini amalga oshirib, biz madaniyat fenomenini talqin qilish uchun mahalliy falsafiy va madaniy fanlarda rivojlangan etakchi yondashuvlarni ochib beramiz.

Madaniyat – jamiyat, inson ijodiy kuch va qobiliyatlari tarixiy taraqqiyotining muayyan darajasi. Kishilar hayoti va faoliyatining turli koʻrinishlarida, shuningdek,

ular yaratadigan moddiy va ma'naviy boyliklarda ifodalanadi. "Madaniyat" tushunchasi muayyan tarixiy davr (antik madaniyat), konkret jamiyat, elat va millat (o'zbek madaniyati), shuningdek, inson faoliyati yoki turmushining o'ziga xos sohalari (masalan, mehnat madaniyati, badiiy madaniyat, turmush madaniyati)ni izoxlash uchun qo'llaniladi. Tor ma'noda "madaniyat" atamasi kishilarning faqat ma'naviy hayoti sohasiga nisbatan ishlatiladi.

"Madaniyat" arabcha madina (shahar) so'zidan kelib chiqqan. Arablar kishilar hayotini ikki turga: birini badaviy yoki sahroiyl turmush; ikkinchisini madaniy turmush deb ataganlar.

O'rta asr madaniyatining buyuk namoyandalari Abu Ali ibn Sino, Beruniy va boshqalar shahar turmush tarzini jamoaning yetuklik shakli sifatida talqin qilganlar. Masalan, Forobiy fikricha, har bir inson o'z tabiatiga ko'ra, „oliy darajadagi yetuklikka erishish uchun intiladi“, bunday yetuklikka faqat shahar jamoasi orqaligina erishiladi. Uning ta'kidlashicha, "madaniy jamiyat va madaniy shahar (yoki mamlakat) shunday bo'ladiki, bu mamlakatda har bir odam kasb-xunarda ozod, hamma babbaravardir, kishilar o'rtasida farq bo'lmaydi, har kim o'zi istagan yoki tanlagan kasb-hunar bilan shug'ullanadi. Odamlar chin ma'nosi bilan ozod yashaydilar". Alisher Navoiy yetuk axloq, ma'rifatli va adolatli jamiyat, jamoa masalasini qayd etish bilan birga, ma'naviy yuksaklikka erishishning asosiy mezonini deb insonparvarlik g'oyalariga muvofiqlikni tushunadi [2].

Madaniyatni o'rganishda tarixiy-falsafiy yondashuv alohida o'rin tutadi. Bu yondashuv tarafdorlari (Volter, JG Herder, I. Kant, Leybnits, Montel) madaniyatni insonning intellektual, axloqiy, estetik va oqilona takomillashishining tarixiy rivojlanish jarayoni sinonimi sifatida izohlaydi. Ularning fikricha, madaniyat insonning ikkinchi tug'ilishi sifatida talqin etiladi [1, 14-b.].

Falsafiy va antropologik yondashuv vakillari (A. Gelen, J. Marigen, E. Taylor) madaniyatni inson tabiatining ifodasi sifatida tushunadi, uni insonning o'ziga xos mavjudot turi sifatida xususiyatlaridan kelib chiqadi va insonning kelib chiqishi haqida tafakkur yuritishni taklif qiladilar. [3].

Sotsiologik yondashuv (A.I. Arnoldov, Yu.N. Davidov, V.M. Mejuev va boshqalar) madaniyatni inson, tabiat, tarix, jamiyat bilan taqqoslashga harakat qiladi. P.A. Florenskiy, xususan, madaniyat ijtimoiy hayotning genomidir va jamiyat rivojlanishida nasliyl axborot bilan bir xil rol o'ynaydi, deb ta'kidlaydi [4, 5].

Shaxsiy ijodiy idrok etishni talab qiladigan haqiqatni anglash va uni boshdan kechirish madaniyati madaniyatning tashuvchisi sifatida yaxlit shaxsni shakllantirishni belgilaydi. Shu munosabat bilan aksiologik yondashuv (A.S. Dvurechenskaya, V.I. Polishuk, P.S. Guryevich va boshqalar) madaniyatni insoniyat tomonidan yaratilgan moddiy va ma'naviy qadriyatlar to'plami sifatida talqin qiladi; unda inson eng yuqori qadriyat va jamiyat rivojlanishining maqsadi sifatida belgilaydi [7, 8, 9].

Shaxs darajasida madaniyatni aksiologik toifasining mavhum mazmuni insonga uning qadriyatli munosabatlari va yo'nalishlari tizimida kutilgan umidlarni amalga oshirish maqsadida baho berish va tanlashda o'z ifodasini topadi.

So'nggi o'n yilliklarda paydo bo'lgan madaniyatda faoliyatli yondashuv (N.S. Zlobin, MS Kagan, ES Markaryan va boshqalar) uni insoniyat mavjudligining umumiy usuli sifatida talqin etadi. Ushbu yondashuv madaniyatni inson faoliyatining har xil turlarining muhim yondashuv madaniyatni inson faoliyatining turli ko'rinishlarini muhim tavsifi sifatida talqin etadi. Ma'lumki, har qanday ijtimoiy voqelik, ayniqsa inson va xalq hayotining barcha tomonlariga taalluqli madaniyat ko'p omillilik, komplekslik, sinkretiklik, universallik, turg'unlik va o'zgaruvchanlik xususiyatlariga ega. Madaniyatning ushbu xususiyatlarini hisobga olmasdan uning ijtimoiy- tarixiy taraqqiyotdagi o'rnini ham, ichki tuzilishi va funksiyalariga oid belgilarini ham to'g'ri anglash mumkin emas. «Jamiyat va madaniyat aynan bo'lmasada, - deb yozadi S. Shermuhammedov va A. Ochildiyev, -jamiyatning hamma sohalarida madaniyat mavjuddir. Shunday ekan jamiyatning madaniyat rivojlanishiga ta'sirini, bu ta'sir qanday shakllarda amalga oshishini tushunib olmay turib, madaniyat deb atalmish ulkan ijtimoiy hodisaning mohiyatini oxirigacha aniqlab bo'lmaydi.»[10].

Ko'rib chiqilgan tadqiqotlar aksiologik, faoliyatli, shaxsiy va ijodiy jihatlar birligida madaniyatning tizimli va yaxlit ko'rinishiga asoslanadi. Tizimli tahlil va falsafiy mulohaza madaniyatni yaxlit va ijtimoiy-antropologik hodisa sifatida namoyish etish, ob'ektiv va sub'ektiv, moddiy va ma'naviy, ob'ektivlashtirish va ob'ektivlashtirishdan iborat bo'lgan murakkab dialektikani ochib berishga imkon berdi (M.S. Kagan).

Madaniyat ta'rifiga mavjud bo'lgan yondashuvlarni tahliliy anglash, ushbu kontseptsianing turli qirralarini ochib berish, biz o'rganayotgan hodisani aniqlashga qanday munosabatda bo'lishidan qat'i nazar, madaniyat shaxs, guruh, jamiyat hayotini yaxlit tavsiflaydi; shaxs sifatida kamol topishning o'ziga xos usuli, o'ziga xos makon-vaqt chegaralariga ega; insonning xulq-atvori, ongi va faoliyatining xususiyatlari orqali ochib beriladi.

Madaniyat tusunchasining ko'plab talqinlari uni jamiyat hayotining tarixiy jihatdan aniqlangan darajasi, inson hayoti va faoliyatini tashkil etish turlarida ifodalangan insonning ijodiy kuchlari va qobiliyatlari sifatida taqdim etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. И.Н.Немкова Формирование культуры безопасности жизнедеятельности студентов в процессе профессиональной подготовки в вузе. Автореф дисс. к.п.н. Тамбов -2005 г.
2. <https://qomus.info/encyclopedia/cat-m/madaniyat-uz/>
3. П.С.Гуревич Философия культуры. - М.: Аспект Пресс, 1995. – 252 с.
4. А.И.Арнольдов Введение в культурологию. - М.: Нар. акад. культуры и общечеловеческих ценностей, 1993. - 352 с.
5. Межуев В.М. Философия культуры. Эпоха классики: Курс лекций: Учеб. пособие для вузов. -М: Изд-ю Моск. гуманитар.-соц. акад., 2003. -198 с.
6. Aksiologicheskiy podhod v izuchении культуры. — Текст : электронный // Искусствоед.ру – сетевой ресурс об искусстве и культуре : [сайт]. — 2017. — URL: <https://iskusstvoed.ru/2017/03/22/aksiologicheskij-podhod-v-izuchenii-ku>

7. А.С.Двуреченская Аксиологический подход к массовой культуре // <https://cyberleninka.ru/article/n/osnovnye-funktsii-kultury-i-ih-rol-v-formirovanii-innovatsionnogo-obschestva?ysclid=ln8zn8s0z7278645984>
8. Полищук В.И. Мировая и отечественная культура. - Екатеринбург, 1993. — 165 с.
9. Гуревич П.С. Философия культуры. - М.: Аспект Пресс, 1995. – 252 с.
10. Shermuhamedov S., Ochildiyev A. Madaniyat va sivilizatsiya.- Farg'ona, 2000. – 26 b.

TEACHING WRITING AS A MAJOR PART OF PRODUCTIVE SKILLS IN MIXED ABILITY CLASSES

Teshaboyeva Nafisa Zubaydulla qizi

Jizzakh branch of National University of Uzbekistan

Annotation: The article deals with investigating the significance of writing in mixed ability classes using modern innovative technologies while teaching a foreign language. Since learners should be able to learn English fluently and appropriately they should develop their reading, listening, writing and speaking skills. Namely, the aim of teaching a foreign language is a communicative activity of learners. Hence, the appropriate use of modern innovative technologies and strategies associated with fostering writing proficiency among students with varying skill levels.

Key words: Reinforcement, Preparation Activity writings; Teaching punctuation, Creative writing, contribution of grammar, sentence combining and sentence generating; syntactic elements.

Teaching writing as a major part of productive skills in mixed-ability classes presents a unique set of challenges and opportunities for educators. In such classes, students may have varying levels of proficiency in writing, which requires teachers to adapt their teaching strategies to ensure that all students can make progress. Here's some information on how to effectively teach writing in mixed-ability classes:

1. Differentiated Instruction:

Recognize that students in mixed-ability classes have different needs and abilities. Differentiated instruction involves tailoring your teaching methods to meet these diverse needs. Provide a range of writing tasks with varying levels of complexity to cater to different skill levels.

2. Pre-Assessment:

Start by assessing your students' writing abilities. This can be done through diagnostic writing tasks or previous writing samples. Understanding their starting points will help you design appropriate instructional plans.

3. Clear Objectives:

Clearly define your writing objectives and communicate them to your students. Let them know what skills and knowledge they are expected to gain by the end of the course or specific writing assignment.